

Directie Financiële Markten

De voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Plein 2
2511 CR DEN HAAG

Datum
27 september 2007

Uw brief (Kenmerk)

Ons kenmerk
FM 2007-01466 M

Onderwerp
Verslag Plenaire vergadering FATF juni 2007

Geachte voorzitter,

Mede namens de minister van Justitie deel ik u het volgende mee.

Van 25 tot en met 29 juni 2007 vond in Parijs de plenaire vergadering van de Financial Action Task Force on money laundering (FATF) plaats. Zoals bekend is de FATF een intergouvernamenteel samenwerkingsverband van landen met belangrijke financiële centra¹ dat zich bezig houdt met de bestrijding van witwassen en van de financiering van terrorisme. Hiervoor zijn in totaal 49 aanbevelingen geformuleerd (40 aanbevelingen tegen witwassen en 9 speciale aanbevelingen tegen de financiering van terrorisme), waaraan Nederland en de andere leden zich gebonden hebben en aan de hand waarvan de FATF-landen en derde landen worden beoordeeld.

De FATF houdt drie plenaire vergaderingen per jaar. Binnen de FATF zijn vier werkgroepen actief. De werkgroepvergaderingen vinden altijd voorafgaand aan de plenaire vergadering plaats. Tijdens de werkgroep en plenaire vergadering is een aantal verschillende onderwerpen aan de orde geweest, waarover ik u hierbij informeer.

Werkgroep inzake beleid Witwassen en Terrorismefinanciering

Zoals vorige keer aangegeven, wordt binnen de FATF gediscussieerd over de bestrijding van de financiering van massavernietigingswapens. Dit wordt onder meer ingegeven door de omstandigheid dat de meest recente VN-resoluties financiële sanctiemaatregelen ter voorkoming van proliferatiefinanciering opleggen. De G7 landen zijn groot voorstander van bespreking van dit onderwerp in de FATF. Inmiddels is een (niet bindend) guidance paper opgesteld dat handreiking geeft voor een effectieve implementatie en naleving van VN-resoluties die gericht zijn op voorkoming van proliferatie. In het paper is een algemeen kader voor effectieve implementatie van VN-resoluties opgesteld. Half september is een tussentijdse werkgroepvergadering gepland om één onderdeel van het kader verder in te vullen. Om te kunnen beoordelen of het zinvol is dat de FATF in het algemeen bestrijding van financiering van proliferatie in haar takenpakket opneemt, wordt begonnen met een typologie-onderzoek

naar proliferatie financiering. Nederland zal uiteraard actief deelnemen in dit onderzoek.

Werkgroep inzake Typologieën

De werkgroep onder voorzitterschap van Nederland en België onderzoekt trends in de methoden en technieken die gebruikt worden bij witwassen en terrorismefinanciering. Door praktijkgevallen te analyseren, probeert men methoden en technieken te deduceren, die gebruikt worden bij het witwassen. Deze typologieën worden beschreven in een rapport dat gepubliceerd wordt op de website van de FATF. In Nederland worden dergelijke rapporten niet alleen onder de aandacht gebracht van de financiële sector, maar ook van politie en het Openbaar Ministerie, zodat men op de hoogte is van mogelijkerwijs nieuwe technieken en deze tijdig kan onderkennen.

De werkgroep heeft twee rapporten besproken, die door de plenaire vergadering zijn aangenomen. Het betreft een typologierapport van de EurAsian Group (EAG), de regionale FATF organisatie, over het witwassen van drugsopbrengsten: "Laundering the Proceeds of Illegal Narcotics Trafficking". Daarnaast is het typologierapport over witwasrisico's in de vastgoedsector, "Money Laundering through the Real estate sector", aangenomen. Nederland was samen met Spanje voorzitter van het projectteam binnen de FATF dat zich met dit onderzoek heeft beziggehouden. Uit het onderzoek zijn acht typologieën naar voren gekomen, te weten

1. Use of complex loans or credit finance;
2. Use of non-financial professionals;
3. Use of corporate vehicles;
4. Manipulation of the appraisal or valuation of a property;
5. Use of monetary instruments;
6. Use of mortgage schemes;
7. Use of investment schemes and financial institutions;
8. Use of properties to conceal money generated by illegal activities.

In het rapport worden de juridische beroepsgroepen (o.a. het notariaat) als zwakke schakel geïdentificeerd. Voorts blijkt wederom¹ dat structuren van rechtspersonen gemakkelijk kunnen worden misbruikt om de identiteit van de uiteindelijk belanghebbende te verhullen. Beide rapporten zijn gepubliceerd op de FATF website.

De verwachting is dat in oktober 2007 het typologie onderzoek over terrorismefinanciering zal worden afgerond. Voorts is een aantal nieuwe typologie onderzoeken aangenomen. Zoals eerder vermeld, wordt de komende periode begonnen met een typologie-onderzoek naar proliferatiefinanciering. Voorts wordt een typologie onderzoek gedaan onder de titel 'Threat Analysis strategies' waarin onder andere wordt gekeken hoe het internationale typologieproces kan worden versterkt door de uitvoering van nationale risico analyses te versterken. Tenslotte wordt in de vorm van een kort project overleg gestart met de private sector om zo hun betrokkenheid bij het typologieproces te vergroten.

Werkgroep inzake Evaluaties en Implementaties

Inmiddels is ook het project over de risicogeoriënteerde benadering in de strijd tegen witwassen en terrorismefinanciering succesvol afgerond en door de plenaire vergadering aangenomen. Het rapport is in samenspraak met de private sector opgesteld en biedt overheden, toezichthouders en financiële instellingen handreikingen hoe in de praktijk de risicogeoriënteerde benadering toegepast kan worden. In de werkgroep is besloten dat hierop een vervolg wordt gegeven voor andere groepen, zoals de juridische beroepsgroepen. Daarnaast heeft de werkgroep het Nederlandse voorstel over geleidelijke implementatie voor ontwikkelingslanden aangenomen. In dit project wordt

¹ Net zoals is gebleken in het typologierapport Misuse of corporate vehicles van de FATF.

samen met de FI's en verschillende landen gekeken hoe het evaluatie en implementatie proces van de 40 + 9 FATF aanbevelingen effectiever kan verlopen. Met dit voorstel is gevolg gegeven aan een van de conclusies van de conferentie over Terrorisme Financiering van maart 2006 in Den Haag. Het Verenigd Koninkrijk heeft dit onderwerp ook als een van de prioriteiten voor hun komende voorzitterschap vastgesteld. Dit project zal in de volgende plenaire vergadering door de werkgroep in samenwerking met het VK en Nederland verder worden uitgewerkt. Nederland werd bedankt voor het initiatief en het vele gedane werk.

Werkgroep Internationale Samenwerking

Deze werkgroep bespreekt en monitort de internationale samenwerking tussen landen, ongeacht of deze aangesloten zijn bij de FATF of een van haar regionale organisaties. Zoals gebruikelijk is de voortgang van diverse landen besproken. Na de vorige plenaire vergadering heeft de President van de FATF aan de autoriteiten van de 5 landen (Noord Korea, Iran, Turkmenistan, Sao Tomé en Principe, Comoros eilanden) brieven gestuurd met een verzoek om informatie. De informatie van deze landen wordt afgewacht. In het geval van het noordelijk deel van Cyprus, dat eenzijdig is uitgeroepen als Turkse republiek Noord Cyprus, zal de Europese Commissie als intermediair informatie over de situatie en de van toepassing zijnde anti-witwaswetgeving en anti-witwasbeleid trachten in te winnen. Verder heeft de plenaire vergadering de situatie in Pakistan besproken. Er is steun uitgesproken voor het door de Asian Pacific Group, de regionale zusterorganisatie van de FATF, geplande 'high level' bezoek aan Pakistan om zo Pakistan te bewegen om de tekortkomingen op te lossen. De FATF president zal een brief sturen aan Pakistan om de zorgen onder de aandacht te brengen van de Pakistaanse autoriteiten. Eerder is al gemeld dat de situatie in Nigeria dusdanig verbeterd is, dat dit land niet langer op de lijst van Non Cooperative Countries (NCCT-lijst) hoeft te worden vermeld. Deze vooruitgang heeft zich doorgezet, zodat Nigeria ook niet langer door de FATF wordt gemonitord. Nigeria is inmiddels lid bij GIABA, de regionale zusterorganisatie van de FATF, zodat de situatie in Nigeria in het kader van reguliere evaluaties beoordeeld zal blijven worden.

Plenaire vergadering FATF-evaluaties

Alle FATF - landen worden regelmatig geëvalueerd aan de hand van de 49 aanbevelingen tegen witwassen en terrorismefinanciering. De derde ronde wederzijdse evaluaties is inmiddels volop gaande. Tijdens de afgelopen plenaire vergadering zijn de rapporten van Griekenland, het Verenigd Koninkrijk en China besproken en aangenomen. De evaluatierapporten van deze landen zijn alle drie om verschillende redenen belangrijk voor Nederland.

Zo bleek uit de evaluatie van Griekenland dat het land op een groot aantal cruciale aanbevelingen onder de maat presteert en daarmee op verschillende punten de tweede Europese richtlijn ter voorkoming van witwassen niet volledig heeft geïmplementeerd. Dit is met name voor de Europese FATF leden, zoals Nederland van belang. Het evaluatierapport van Griekenland is aangenomen onder voorwaarde dat Griekenland iedere plenaire vergadering terugrapporteert over zijn vooruitgang. Ook het evaluatierapport van het Verenigd Koninkrijk is aangenomen. De discussie hierover was relevant om te bezien hoe gedacht wordt over de risico georiënteerde benadering bij de anti-witwaswetgeving en identificatieverplichtingen. Nederland vindt de risico georiënteerde benadering van belang, omdat dit onder toezicht staande instellingen de mogelijkheid biedt om, al naar gelang het door hen ingeschatte risico, maatregelen te nemen. Dit heeft tot gevolg dat in het algemeen de administratieve lasten voor de instellingen kunnen afnemen. Deze risico georiënteerde benadering is ook in de toekomstige Wet ter voorkoming van witwassen en terrorismefinanciering verwerkt. Daarnaast is het evaluatierapport van China door de plenaire vergadering aangenomen.

Gezien het behoorlijke aantal tekortkomingen dat China in hun anti-witwasbeleid

en -wetgeving nog heeft, zal China ook iedere plenaire vergadering, dus drie keer per jaar, teruggroeperen over de vooruitgang die zij maken. Alle rapporten zijn te vinden op de publieke website van de FATF (www.fatf-gafi.org).

Voortgangsrapportages FATF

Wederom zijn de voortgangsrapportages van Argentinië en Mexico zijn besproken. Inmiddels hebben beide landen de belangrijkste wijzigingen doorgevoerd, zodat de follow up procedure voor beide landen niet langer van toepassing is.

Uitbreiding van de FATF

De bespreking van het evaluatierapport van China was van belang, aangezien dit de opmaat vormde voor de discussie over een volwaardig lidmaatschap van China bij de FATF. Gezien de geografische ligging en het strategische belang van China is het een positieve uitkomst dat het lidmaatschap van China unaniem werd gesteund. India en Korea blijven observers in de FATF, het voorportaal voor een volwaardig lidmaatschap.

Menafatf, de regionale zusterorganisatie voor het Midden Oosten, is door de plenaire vergadering associate membership toegekend.

Volgende plenaire vergadering

De volgende plenaire vergadering zal plaatsvinden in Parijs begin oktober 2007. Het voorzitterschap van de FATF is overgenomen door het Verenigd Koninkrijk. Als prioriteiten voor het komende jaar zullen zij zich onder meer richten op de herziening van het FATF mandaat, mogelijkheden voor gefaseerde implementatie van de aanbevelingen (in samenwerking met Nederland) en het intensiveren van de dialoog met de private sector.

Voorts ben ik verheugd te kunnen meedelen dat de kandidatuur van Nederland voor het voorzitterschap in de periode 2009-2010 is bevestigd.

Op de website van de FATF kunnen de laatste ontwikkelingen worden gevolgd, kan de ontstaansgeschiedenis van de FATF worden nagelezen en treft men achtergrondinformatie aan over witwassen. Daarnaast zijn de verschillende evaluatie- en typologierapporten er te vinden, alsmede jaarverslagen, persberichten, links naar andere sites en vanzelfsprekend een overzicht van de 40 aanbevelingen tegen witwassen en de 9 speciale aanbevelingen tegen de financiering van terrorisme. Ook de Nederlandse vertaling van de 40 aanbevelingen is op de website te vinden. Het adres van de FATF website is: <http://www.fatf-gafi.org>.

Hoogachtend,

De minister van Financiën,

Wouter Bos

Annex

¹ Lid van de FATF zijn: Argentinië, Australië, België, Brazilië, Canada, China, Denemarken, Duitsland, de Europese Commissie, Finland, Frankrijk, Griekenland, de Gulf Co-operation Council, Hong Kong-China, Ierland, Italië, IJsland, Japan, Luxemburg, Mexico, het Koninkrijk der Nederlanden (Nederland, Nederlandse Antillen en Aruba), Nieuw Zeeland, Noorwegen, Oostenrijk, Portugal, de Russische Federatie, Singapore, Spanje, Turkije, het Verenigd Koninkrijk, de Verenigde Staten, Zuid-Afrika, Zweden en Zwitserland.